

Резиме анализе услова конкуренције на тржишту спољних пнеуматика

Предмет истраживања је било тржиште спољних пнеуматика на територији Републике Србије у периоду 2014-2016. године.

У посматраном периоду, **тржиште спољних пнеуматика за путничка возила** било је у фази раста. Производња предметне врсте пнеуматика је значајна и представља 95% укупно понуђених предметних пнеуматика, док је остатак прибављен из увоза. На тржишту производње активна су два произвођача предметних пнеуматика: Tigar Tyers доо Пирот и Cooper tire & rubber company Serbia доо Крушевац. Оба произвођача бележе раст произведених количина у посматраном периоду. Укупно понуђене количине већим делом су намењене извозу (90%) док се 10% прода на домаћем тржишту, те спољнотрговински биланс предметне категорије пнеуматика бележи суфицит. Тржиште спољних пнеуматика за путничка возила је високо концентрисано како у производњи, тако и у извозу и продаји. Тржишним уделом на тржишту производње, као и продаји на домаћем тржишту и извозу, као значајан учесник на тржишту, издваја се друштво Tigar Tyers доо Пирот.

Спољни пнеуматици за аутобусе и камионе не производе се у Србији и прибављају се у целости из увоза. Најзначајнији увозник предметне врсте пнеуматика је Coning Београд.

Производња **спољних пнеуматика за мотоцикле и бицикле** је у посматраном периоду расла, док је увоз смањен. Производња предметних пнеуматика учествује са готово 90% у укупној понуди. Највећи део расположиве количине пнеуматика намењен је извозу (77%). У вези са наведеним постоји суфицит спољнотрговинског биланса предметне групе пнеуматика. Тржиште спољних пнеуматика за мотоцикле и бицикле је високо концентрисано како у производњи, тако и у извозу и продаји. Учесник на тржишту Tigar Tyers доо Пирот издваја се својим уделом на тржишту производње односно у укупној понуди, као и уделом у извозу и продаји на домаћем тржишту предметних пнеуматика.

Производња, као и понуда **спољних пнеуматика за пољопривредна возила и машине** је осцилирала у посматраном периоду. У 2015. години је забележен пад од око 35% док је у наредној години производња порасла за 30%. Производња учествује са 80% у укупној понуди док се из увоза врши набавка преосталих количина. На тржишту производње спољних пнеуматика за пољопривредна возила и машине активан је Trayal корпорација ад Крушевац, који и поред увоза предметних пнеуматика, има значајан тржишни удео у укупној понуди предметних пнеуматика. На домаћем тржишту је продато око 50% укупно понуђених количина док је остатак извезен. Значајно веће количине предметних пнеуматика се извозе у односу на количине које се увозе па можемо констатовати позитиван спољнотрговински биланс. И код предметне групе пнеуматика, можемо констатовати значајну концентрисаност тржишта производње и продаје. Најзначајнији учесник на овом тржишту је Trayal корпорација ад Крушевац.

За разлику од осталих врста спољних пнеуматика које су на тржишту понуђене како из производње тако и из увоза, **спољни пнеуматици за грађевинска и индустријска возила и машине** су претежно набављени из увоза па увезене количине чине већи део понуде у односу на произведене количине. Највећи увозник је Унитехна доо Крушевац,

док је једини произвођач предметне групе пнеуматика је Trayal korporacija ad Крушевац, а највећи извозник друштво Митас доо Рума.

Генерални закључак је да производња пнеуматика у Србији у посматраном периоду бележи значајан раст. Два највећа произвођача пнеуматика у Србији су компаније у власништву светски познатих групација које су значајни учесници на тржишту пнеуматика и у светским размерама. Посматрано са аспекта значаја за привредну активност земље, гумарска индустрија је према приходима оствареним од извоза, на другом месту извозника у Србији.

Имајући у виду све наведено, евидентно да посматрано по релевантним категоријама производа, постоје тржишни учесници са значајним тржишним уделима а у вези са тим располажу и значајном тржишном снагом. Преговарачка снага и моћ произвођача (добављача) и купаца најбоље се може сагледати анализом уговора и уговорних одредби којима су прописани комерцијални, маркетиншки и други специфични услови продаје односно куповине, нарочито ратна политика и рокови плаћања. Комисија ће и у наредном периоду наставити да прати предметни сектор, узимајући у обзир значај за привредну активност земље, затим периодичност захтева за изузеће од забране рестриктивних споразума на тржиштима продаје пнеуматика као и у случају детектовања активности које би могле довести до ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције.

Напомињемо да Комисија за заштиту конкуренције није објавила податке о утврђеним вредносним и количинским обухватима тржишта производње и продаје имајући у виду да су подаци које су достављали учесници на тржишту заштићени подаци у смислу члана 45. Закона о заштити конкуренције. Имајући у виду да је у сваком од посматраних сегмената активан један или два произвођача предметних пнеуматика, који су с тим у вези и најзначајнији продавци предметне групе пнеуматика, приказивање агрегатних података о производњи и продаји би омогућило идентификацију података који су означени као заштићени и који немају својство информација од јавног значаја. У вези са наведеним, подаци којима располаже Комисија омогућили су сагледавање структуре и обухвата тржишта, али неће бити даље публиковани.